

Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

İkibinbeş yılı dünyada 'demokrasi' adına büyük iddialarla başladı ve devam edecek gibi görünüyor. Yıllar önce Yugoslavya ile başlayan, Afganistan ve Irak ile devam eden 'demokrasi ihracatı' değişen biçimine karşın Gürcistan, Ukrayna, Kırgızistan ve Özbekistan ile sürdürülmeye çalışılıyor. Bu örneklerin hemen tümünde de ülkelerin gerçek sahiplerine rağmen, emperyalistlerle adı geçen ülkelerdeki işbirlikçi taşeronları dışında 'demokrasi' isteyen hemen hiç kimse de yok. Hatta halklar 'demokrasi'ye karşı mücadele ediyor. Kitle imha silahlarının insanlık için tehlikesi safsatası gerekçe gösterilip başlatılan Irak'ın emperyalistlerce işgalinin, yine kendileri tarafından yaklaşık iki yıl önce -görev başarıldı- tanımlaması ile hedefe ulaştığını dünyaya ilan etmişlerdi. O tarihten bu yana 'diktatör' Saddam'ı ve çalışma arkadaşlarının büyük çoğunluğunu yakaladılar, bir kısmını da yakalamak yerine ölü olarak 'ele geçirmeyi' tercih ettiler. Ardından çok düşük katımlı bir seçim yapmayı becerip, taşeronlarından oluşan bir hükümet dahi kurdular. Bu arada, ABD'nin işgal güçlerinin sayısı 150 bine ulaştı savaşmak istemediği için kaçan beşbin kaçağın (dışında), maliyet yaklaşık 300 milyar dolar olarak telif edildi. Ancak savaşın bittiğini açıkladıkları tarihten bu yana 1600 ABD askeri öldü, 10 bin yaralandı. Irak halkı ise 100 binden fazla kayıp vermesine rağmen işgale, 'demokrasi' ithaline karşı mücadele ediyor. Komşu ülke Türkiye'de ise bir Bakan açıklama yapıyor: "savaş tezkeresi TBMM'den geçirilemedi ancak 5 bine yakın uçuşa (binlerce ton bomba yüklü uçaklara) izin verdik. Bugünlerde de İncirlik üssümüzden daha geniş olanaklarda yararlanacaklar, ABD ile iyi ilişkilerimiz sürüyor....." diyebiliyor. Oysa çoğu ABD'nin dolayısıyla Türkiye'nin de müttefikli ülkelerde 12.3 milyon kişi zorla (köle olarak) çalıştırılmakta.

Hindistan'da 3-5 yaşında taş ocaklarındaki köle çocukların resimleri dünya basınında yayımlanmakta ancak 'demokrasi' ihracatçıları bu durumu görmezden gelmektedirler. Savaş, neden olduğu doğrudan ölümlerle, sakatlıklarla ve göçlerle olduğu kadar açlık, susuzluk vb. etkenlerin oluşturduğu hastalık gibi nedenlerle önemli bir sağlık sorunudur. Bu sağlık sorununu önlemek, var olanın da ortadan kaldırılması için gereğini yapmak hem insan, hem de sağlıklı olmanın gereğidir.

Hem emperyalistlerin elebaşısının hem de müttefiklerinin ülkelerinde gelir dağılımındaki eşitsizlik emekçi ve düşük gelirli aleyhine derinleşirken, işsizlik tarihlerindeki en yüksek düzeyine ulaşıyor. Dünyada yüzbinlerce insan doğrudan açlık nedeniyle ölüyor, milyonlarca da ölümü bekliyor. HIV pozitiflerin AIDS'e karşı kemoprofilaksisini kişi başına yıllık 140 dolara sağlamayı başaran ülkelere, TRIPS gerekçe gösterilip patent parası ödemeleri istenip aynı uygulamayı bin doları aşan bir maliyete yapmaları isteniyor. Bu durum, insanların dolar karşılığı ölüme mahkum etmek demektir. Uygulamalarını "zihinsel üretilere verilen emeğin korunması" yaklaşımıyla örtbas etmeye çalışıyorlar. Oysa yaşananlar, merkez kapitalist ülkelerdeki hükümetlerin gerçek sahiplerinden ilaç sermayedarlarının insan yaşamına karşı parayı, karı tercihlerinin, kapitalizmin ve kapitalistlerin özünün insana, insanlığa karşılığının bir kere daha gözler önüne serilmesi.

Türkiye'nin dış borcu 2003 yılında 145.7, 2004 yılında 161.7 milyar dolar ile GSMH'nin yüzde 60'larını çoktan geçerken, işgücünün yüzde 15'i işsiz, 2005 yılının ilk üç ayı itibarıyla 232.5 katrilyon TL iç borcu var, nüfusunun yüzde yirmiyeye yakınının günlük geliri bir doların altında. Patronların vergi, prim borcu "af" edilirken, dolaylı vergiler toplam vergi gelirlerinin yüzde altmışını geçmiş durumda. Bunlar da patronlara yeni kaynak olarak aktarılıyor. Maliye Bakanı'nin bile maliyeyi dolandırdığı ile ilgili mahkeme dosyalarının hazırlandığı, ancak dokunulmazlığı nedeniyle dava açılmadığı ve yeni yasalarla bu uygulamaların suç olmaktan çıkartılmaya çalışıldığı da yazılı basında sıkça bahse konu olmaya başladı. Memlekette tuzun bile koktuğunu söylemek hiç de abartılı olmasa gerek.

Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre, BCG, DBT-3 oranları ve bebek başına izlem sayıları düşüyor, 996 sağlık ocağında hekim yok, 9224 köyde sağlık hizmeti sunulmuyor. Sağlık ocağı hekimleri yalnızca gelen hastaya poliklinik yapmaya zorlanıyor. Hastanelerden sonra sağlık ocaklarında da döner sermaye uygulaması başlatıldı parası olmayanların sağlık ocaklarına bile gidemediği biliniyor, ancak yetkililer yalnızca "parası olandan" ücret talep ettiklerini iddia ediyorlardı. Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında yürütülmesi zorunluluk olan aşılamaya açıklarını kapatmak adına uzun süredir oluşan aşı kampanyalarının ilanlarında bu hükümetle bir ilki daha yaşadık. Bakanlık aşının parasız uygulanacağını ilanlarında belirtiyor. Halbuki çok yakın zamana kadar bu ülkenin insanının aşı yapılacak dendiğinde paralı olabileceği aklına dahi gelmezdi.

Sağlık hizmetlerinin birçok alanında taşeronlaşmanın ardından sağlık emekçilerinin işe alımlarında da ihale açılmasını yine bu hükümetle birlikte yaşadık. Maaş ve beraberindeki mali hakların emeklilik döneminde de bir hak olarak devam etmesini engellemenin de bir aracı olan döner sermayeden prim ödemesi artık, döner sermayeden performansla dayalı prim ödemeye dönüştürülüp önce sağlık meslekleri arasında sonra da meslek içinde, uzmanlıklar içinde rekabet ortamı yaratmaya çalışıp dayanışmanın kırılması faaliyetleri yürütülüyor. Kaldırmakla övündükleri zorunlu hizmeti yeniden uygulayacaklarını açıkladılar. Halbuki "çakılı kadro" uygulaması ile sağlık emekçilerinin kazanılmış haklarını gasbederken, sözleşmeli statüde, 'yüksek' ücret uygulaması ile sorunu çözeceklerini iddia ediyorlardı. Tıpkı öncekiler gibi, sağlık hizmetlerinin hekime dayalı bir hizmet olduğunu zannedip, hekimleri zorla da olsa istedikleri yere çakmakla oralarda sağlık hizmeti sunulabileceği iddialarına halkı da inandırmaya çalışıp, hekimle, diğer sağlık emekçileriyle halkı karşı karşıya getirme hedefleri gibi. Bilmiyorlar ki bölgelerarası, kır-kent arası, toplumsal sınıflar arasındaki eşitsizliklerin arttığı toplumlarda sağlıkta bunun bir parçası olarak eşitsizdir. Toplumuna sağlık hizmeti sunmak isteyenler bunu bilmeli, samimi iseler eşitsizlikleri giderme, en azından azaltmaya çaba göstermelidirler.

Ancak görüyoruz ki, öncekilerin olduğu gibi bu hükümet de çalışandan, yoksuldan alıp zengine veriyor. Rakamlarla da ortaya konduğu gibi en zenginle en yoksulun geliri arasında 240 kat fark var. Herkesi kapsayacak, herkesin sağlık güvencesi olacak aldatmacası ile GSS'yi yasalastırmaya çalışıp, sağlık vergisi alacak, parası olmayanlara, az parası olana sağlık hizmeti sunmayacaklar. Bunları uygulamaya geçirebilmek için de aile hekimliği uygulamasını hızlandırdılar, yakın zamanda işletilecekleri adına SSK sağlık kurumlarının Sağlık Bakanlığı'na devrini gerçekleştirdiler. İnsanlarımızın sağlığına karşın. Hükümet, öncekilerin yaptığı gibi, sağlık hizmetlerinin piyasaya açılma sürecini uluslararası sermayenin aktörlerinin (DB, IMF, DTÖ) denetiminde, ulusal sermayenin desteğinde (TÜSİAD, MÜSİAD, TOBB vb.) yürütmeye çalışıyor. Gelişmeler, 2005 yılında ülkedeki bütün emekçiler, yoksullar ve dar gelirli adına zor günlerin yaşanacağını ve kalıcı olmasına adına becerilebilen yasal düzenlemelerin de gerçekleştirilmek istendiğini gösteriyor. Bu saptama bile tek başına eylem yapmış olmak için eylem yapmanın zamanının çoktan geçtiğini, eylemleri ittifakları bir araya getiren ve yaşamın bütün alanlarındaki olumsuz gidişi tersine çevirmeyi hedefleyecek şekilde planlamak gerektiğini göstermektedir. Aksi tarihsel bir hata olur ki, tarih böyle hataları affetmiyor.

İlk defa yaşadığımız uzun bir gecikmenin ardından, Mayıs ayında, dergimiz adına yeni bir dosya konusu ile sizlerle buluşuyoruz. Ata Soyer ve Faruk Ataay arkadaşlarımız dosyamızı yoğun bir emekle hazırladılar. Katkı sunacağı umudunu taşıyor. Bu sayımızda dosya yazılarında dışında sevgili Kayihan Pala arkadaşımızın döner sermayelerin hastanelerin finansmanındaki yerini sorgulayan çalışmasıyla, Sarp Üner arkadaşımızın dünyada ve ülkemizde bağışıklama hizmetleri örneği üzerinden sağlıkta dönüşümün ne(ler) getirdiğini/getireceğini tartışan yazısını sizlere sunuyoruz.

Gelecek sayımız için çalışmalarımızı tamamladık. Sosyal güvenlik konulu dosyamızı en kısa sürede sizlere ulaştırmayı hedefliyoruz. Paylaşmak ve birlikte üretmek isteğimizi iletiyoruz. Sevgi, dostluk ve umutla....